

Askainen
Ritaripuisto

Arkeologisen kohteen lisäselvitys

FM Markus Kivistö
Askaisten kunta 2006

Kohteen tiedot

Tutkimuskohde	Askainen Ritaripuisto
Kunta	Askainen (17)
Kylä	Louhisaari (420)
Tontti	9/1
Kiinteistötunnus	017-420-1-42
Osoite	Askaistentie, 21240 Askainen
Omistaja:	Askaisten kunta, Hallintotie 1, 21240 Askainen, 02-4360900
Tutkimuksen laatu	Arkeologisen kohteen tarkastus
Ajoitus	Historiallinen aika
Peruskarttalehti	Pk 1044 01
Yhtenäiskoordinaatit	p = 6728801, i = 3218639, z = 7-11 m mpy
Tutkimuksen teettäjä	Askaisten kunta
Tutkija	FM Markus Kivistö
Kenttätyöaika	29.9.2006
Tutkimuskustannukset	Askaisten kunta
Löydöt	Lapion terä, ei luetteloitu
Rakennusfragmentit	Savutorven osia, ei luetteloituja rakennusfragmentteja
Mustavalkonegatiivit ja diat	-
Digitaaliset valokuvat	kertomuksessa 5 kpl
Aikaisemmat tutkimukset	FM Jouko Pukkilan tarkastus 2006
Aikaisemmat löydöt:	-

Kertomuksen sivumäärä: 8

Liitteet: 1 kartta

Alkuperäisen kertomuksen säilytyspaikka: Askaisten kunta, kopio Museoviraston rakennushistorian osaston arkistossa, Helsinki

Tiivistelmä

Askaisten kunta suunnittelee Askaisten kirkon viereiselle harjanteelle rakennettavaksi Ritaripuistoa Mannerheim-ristin ritarien muistoksi. Koska harjanteella sijaitsee 1700-luvun kellotapulien raunioksi tulkittu rakenne ja mahdollisesti muitakin jäänteitä, teki FM Jouko Pukkila elokuussa inventoinnin määllä mahdollisesti sijaitsevista muinaisjäännöksistä ja kulttuurikerroksista (Pukkila 2006). Entuudestaan tunnetun kivijalan (Rakenne 1) lisäksi harjanteelta havaittiin kaksi rakennetta, joista toinen on todennäköisesti suhteellisen uuden rakennuksen jäännös (Rakenne 2), toinen taas epämääräinen pieni kiviröykkiö (Rakenne 3). Röykkiö sijaitsee tulevan puiston polun kohdalla, joten kunta halusi lisäselvityksen sen luonteesta ennen kuin puiston rakennustöitä sen kohdalla jatketaan. Samalla tarkoitus oli selvittää myös rakenteen 2 luonnetta tarkemmin. Koepistoja tai –kuoppia ei alueelle kaivettu, koska inventoitaessa aluetta elokuussa tämä oli tehty varsin perusteellisesti. Lisäselvityksen kustansi Askaisten kunta.

1. Tavoitteet ja tutkimusmenetelmät	5
2. Rakenteet ja havainnot	
2.1 Rakenne 2, kivijalka	5
2.2 Rakenne 3, pieni kiviröykkiö	6
3. Lopuksi	7

LIITE

1. Tavoitteet ja tutkimusmenetelmät	
-------------------------------------	--

FM Jouko Pukkila on elokuussa 2006 laatimassaan inventointiraportissa (Pukkila 2006) käsitellyt alueen historiaa, topografiaa ja paikalle tulevan Ritaripuiston suunnitelmaa niin, ettei tässä lisäselvityksessä ole syytä enää toistaa tätä. Askaisten kunta halusi kuitenkin varmistua siitä että Ritaripuistoa rakennettaessa ei tuhota lain suojelemia muinaisjään-
nöksiä, minkä vuoksi allekirjoittanut teki paikalla lisätutkimuksia 29.9.2006. Lisäselvitystä kaipasi erityisesti epämääräinen pieni kiviröykkiö (Rakenne 2), joka tutkittiin valokuvaamalla ja mittaamalla takymetrillä röykkiön ääriviivat ja pintakorkeudet. Alueelle ei edellisen tutkimuksen yhteydessä oltu tuotu koordinaatistoa, eikä käytettävissä olevan ajan vähyyden takia siihen nytkään ryhdytty. Sen sijaan mittaukset sidottiin paikalla oleviin rakenteisiin (kellotapulin kivijalka). Siltä varalta että rakenne 3 olisi osoittautunut 'oikeaksi' muinaisjäännökseksi, tehtiin alueelle apupisteitä joiden avulla mittaukset voidaan myöhemmin sitoa valtakunnalliseen koordinaatistoon. Mittausten lisäksi rakenteet dokumentoitiin kuvaamalla ne digitaalikameralla (Nikon 5900). Dokumentoinnin jälkeen rakenne 3 purettiin, rakenteen 2 osalta tyydyttiin silmämääräiseen arviointiin.

2. Rakenteet ja havainnot

2.1 Rakenne 2, kivijalka

Jouko Pukkilan arvion mukaan mäen koillisrinteen alaosassa sijaitseva rakenne 2 on osa rakennuksen kivijalkaa, ja koepistossa kivijalan vierestä tulikin tiili- ja laastimurskaa. Kivijalan ympäristössä lojuu muutakin rakennusjätettä, mitä voi pitää paikalla sijainneeseen rakennukseen kuuluvana: paikka sijaitsee aivan Askaistentien ja kirkon vieressä näkyvällä paikalla, minkä vuoksi tulkinta kaatopaikasta ei tunnu oikealta. Jäänteisiin kuuluu mm. jo Pukkilan raportissa mainittu rikkoutunut pyykkipata. Tämän lisäksi paikalla lojuu osia jonkinlaisesta polttouunista (kirjoittajan arvio) sekä galvaanipeltisiä savutorven osia. Mistään erityisen vanhasta rakennuksen jäänteestä ei siis liene kysymys: kirjoittajan arvion mukaan rakennuksen jäänteet ajoittuu 1900-luvulle. Kunnanjohtaja Pekka Määttäsen mukaan rakenteeseen on jo annettu kajoamislupa (suullinen tieto 29.9.2006).

Kuva 2. Galvanoidusta pellistä valmistettu ja grafiittimaalilla maalattu savutorven hattu rakenteen 2 päällä.

2.2 Rakenne 3, pieni kiviröykkiö

Matala, n. 20-25 cm korkea ja laajuudeltaan n. 1 x 1,2 m kokoinen pieni kiviröykkiö on kasattu suuren maakiven viereen ja osin sen päälle. Se koostuu keskimäärin nyrkinkokoisista ja sitä pienemmistä kivistä, joissa ei ole havaittavissa merkkejä lohkomisesta tai muusta käsittelystä. Kiviä ei oltu ladottu tiiviisti, kaikkien kivien ympärille ei ollut muodostunut juuripehkuu, minkä vuoksi ne olivat varsin helposti purettavissa. Alempien kivien välissä oli multaa, hiiltä tai nokea ei löytynyt. Kivet eivät olleet harmaantuneet eikä niissä ollut jäkälää; silmämääräisellä tarkastelulla kyse vaikutti olevan lähinnä raivausröykkiöstä. Käsitys vahvistui kun röykkiötä purettaessa kivien alta löytyi puulapion rautainen terä. Terä on ruostunut mutta varsin hyväkuntoinen; se saattaa olla maasepän valmistama, joskin samanlaisia rautateriä on valmistettu myös teollisesti vielä 1900-luvun alkupuoliskolla. Terän niitinreijissä ei ollut niittejä paikallaan, joten se lienee hylätty pikemmin kuin hukattu, ja heitetty samaan kasaan jostain lähetyviltä raivattujen

Kuva 1. Rakenne 3, pieni kiviröykkiö sammaleiden poiston jälkeen kaakosta kuvattuna

kivien kanssa. Muita löytöjä tai ajoittavaa materiaalia ei terän yhteydestä löytynyt, joten sen tarkka ajoittaminen on hankalaa. Ottaen huomioon terän suhteellisen hyvän kunnon siihen nähden että se oli melko lähellä maanpintaa, ei se liene kuitenkaan maannut paikallaan vuosisatoja. Koska terä kaikesta päätellen on suhteellisen uusi, ei sitä talletettu löytönä.

3. Lopuksi

Lisäselvitysten jälkeen elokuussa 2006 tehdyn inventointiraportin antama kuva täsmentyi siltä osin, että rakenteen 3 luonne varmistui: kyse ei ollut varsinaisesta muinaisjäännöksestä, vaan melko tuoreesta pellon- tms. raivauksen jäljiltä syntyneestä röykkiöstä. Myös rakenteen 2 ikä vaikuttaa suhteellisen vähäiseltä, eikä se osu Ritaripuiston rakenteiden tielle samalla tavalla kuin rakenne 3, joka sijaitsi suunnitellun polun kohdalla. Rakenteen 2 laajuuden selvittäminen olisi vaatinut jonkin verran kaivamista, mihin tämän selvityksen yhteydessä ei ollut mahdollisuutta. Koska kyseessä mitä ilmeisimmin on 1900-luvun.

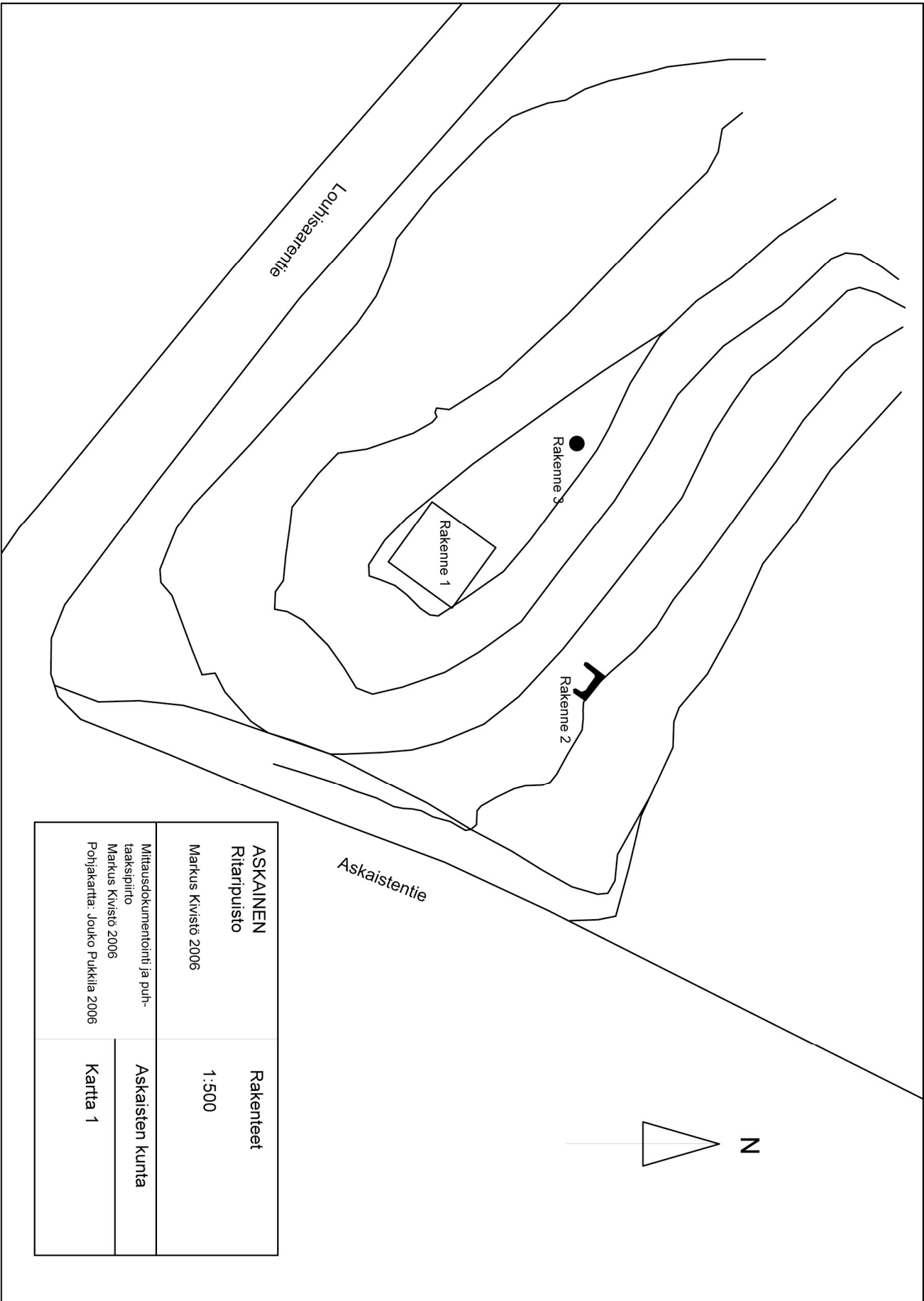

Kuva 3. Rakenteen 3 kivien alta löytynyt puulapion rautaterä. Terä on valmistettu kahdesta rautalevystä, jotka on niitattu yhteen ja toisen levyn alareuna on taivutettu ylemmän päälle. Tämä on toiminut samalla lapion reunan vahvikkeena.

rakennuksen jäännös, ei siihen myöskään ollut mitään tarvetta. Ritaripuiston rakentamiselle tutkitut rakenteet eivät näin ollen muodosta estettä; mikäli alueella ryhdytään tekemään enemmän maankaivuutöitä, on jonkinlainen arkeologinen seuranta kuitenkin tarpeellinen.

Turussa 3.10.2006

Markus Kivistö

ASKAINEN		Rakenteet
Ritaripuisto		
Markus Kivistö 2006		1:500
Mittausdokumentointi ja puh- taaksiirto Markus Kivistö 2006		Askaisten kunta
Pohjakartta: Jouko Pukkila 2006		
		Kartta 1